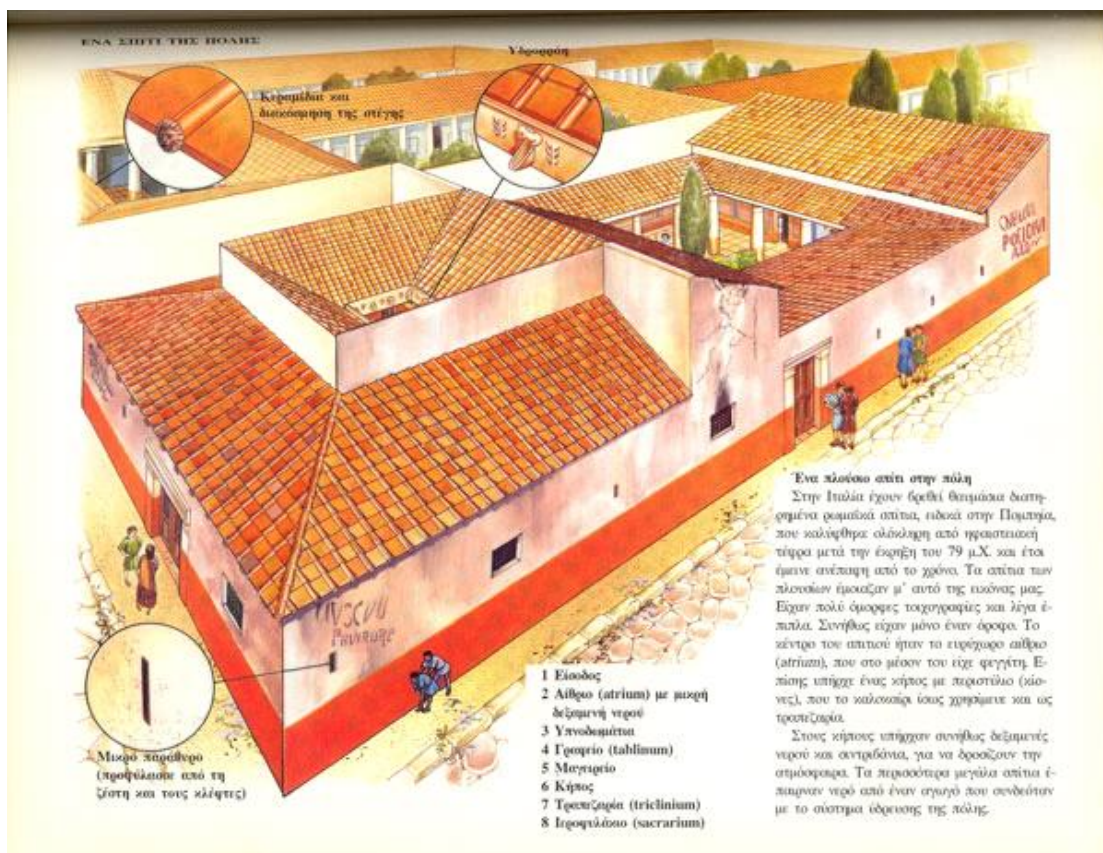

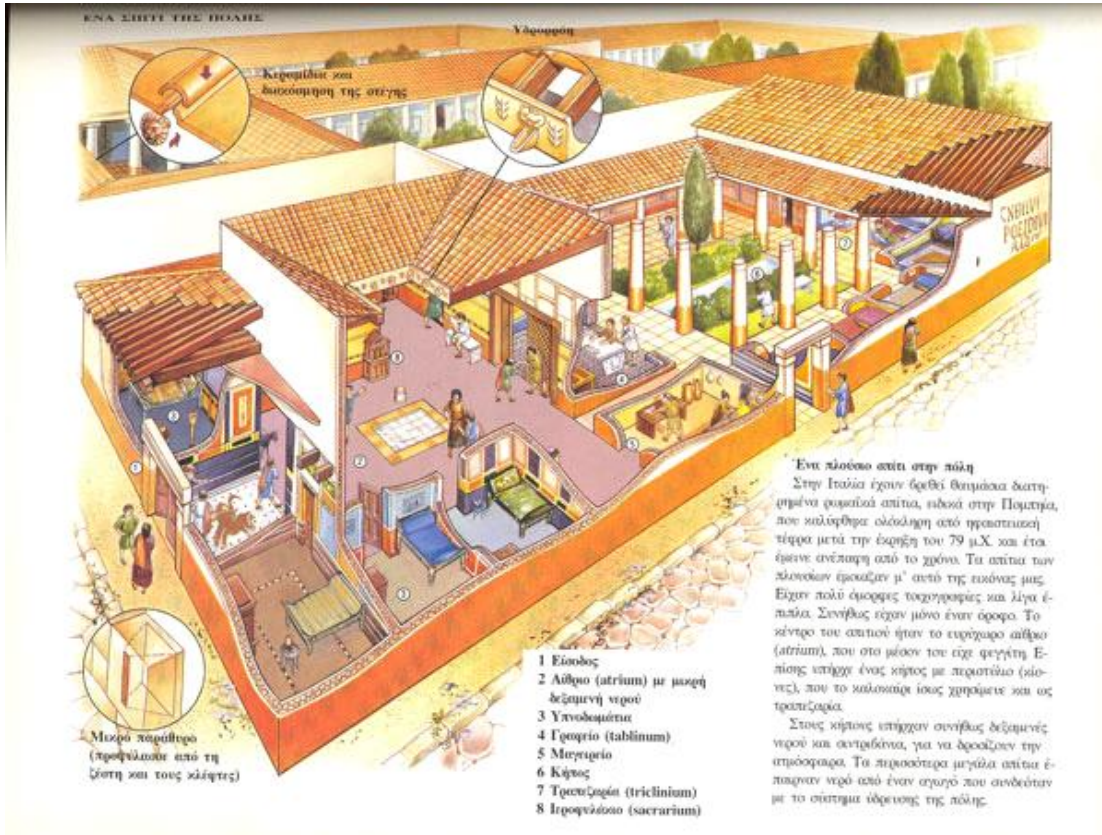
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΖΩΗ ΑΡΧΑΙΩΝ ΡΩΜΑΙΩΝ

ΤΑ ΣΠΙΤΙΑ ΤΟΥΣ

Εξωτερικό πλούσιου σπιτιού

Εσωτερικό σπιτιού

Εσωτερικοί χώροι πλούσιων σπιτιών

Σε αντίθεση με τους εύπορους που έμεναν σε μονοκατοικίες οι φτωχοί ζούσαν σε πολυκατοικίες που ήταν βέβαια σε κακή, τις περισσότερες φορές, κατάσταση

Συμπόσια

Τα ρωμαϊκά συμπόσια έμοιαζαν λίγο - πολύ με αυτά των αρχαίων Ελλήνων. Όταν έπεφτε η νύχτα, τόσο οι άνθρωποι της άρχουσας τάξης όσο και η φτωχολογιά οργάνωναν συμπόσια. Το πρώτο μέρος του συμποσίου περιείχε φαγητό και κρασί. Το φαγητό ήταν κυρίως κρέας πρώτα βρασμένο και μετά ψημένο (για να μην έχει καθόλου αίμα), το οποίο άλειψαν με μέλι. Στα ρωμαϊκά συμπόσια έτρωγαν σε ανάκλιτρα.

Το δεύτερο μέρος, όπως και για τους αρχαίους Έλληνες, χαρακτήριζε το κατ' εξοχήν συμπόσιο. Με οινοποσία ξεκινούσε το γλέντι κι εκεί ο καθένας φανέρωνε τον πραγματικό του εαυτό. Οι συνδαιτυμόνες φορούσαν καπέλα με άνθη που συμβόλιζαν την εορταστική διάθεση και αρωματίζονταν με διάφορα έλαια. Όλη η νύχτα περνούσε μέσα στη χλιδή, τη λάμψη και φυσικά τον έρωτα. Εκεί, κατά τη διάρκεια της νύχτας, ακούγονταν και διάφορες θεωρίες - αποστάγματα ζωής με την απελευθερωτική επιρροή του οίνου.

Την εορταστική έξαρση των συμποσίων πλούτιζαν μισθωμένοι μουσικοί

και θίασοι προκειμένου να μην λείπει η μουσική και ο χορός. Αν υπήρχε καλεσμένος φιλόσοφος, τότε το συμπόσιο έφτανε στην κορύφωσή του, μιας και άνοιγαν εξόχως ενδιαφέρουσες συζητήσεις, οι οποίες δημιούργησαν το φιλολογικό είδος του συμποσίου που μας χάρισε μερικά από τα σημαντικότερα κείμενα στην ιστορία του πνεύματος.

Τα λουτρά

Πέρα από τα ξεφαντώματα του θρησκευτικού ημερολογίου, οι Ρωμαίοι απολάμβαναν τις χαρές της ζωής και με άλλους τρόπους. Μαζί με τα θεάματα – θέατρο (κυρίως στις ελληνικές περιοχές της αυτοκρατορίας), αρματοδρομίες, μονομαχίες, παραστάσεις θηριοδασμάτων – τα λουτρά αποτελούσαν μια κορυφαία απόλαυση για τον πολίτη που διέθετε το αντίτιμο του εισιτηρίου. Πάνω στο θέμα του εισιτηρίου δεν υπάρχουν αρκετές πληροφορίες. Πάντως υπήρχαν θέσεις που παραχωρούνταν δωρεάν και έτσι σχηματίζονταν ουρές έξω απ' τα λουτρά από τη νύχτα! Πρέπει, καθώς φαίνεται, να υπήρχε μέριμνα ώστε το αντίτιμο του εισιτηρίου να το καταβάλλουν οι άρχοντες και ο αυτοκράτορας, για να μπορεί ο φτωχός λαός να περνά την ώρα του σε ένα πολυτελές και ευχάριστο περιβάλλον. Στα θεάματα και στα λουτρά μπορούσαν να

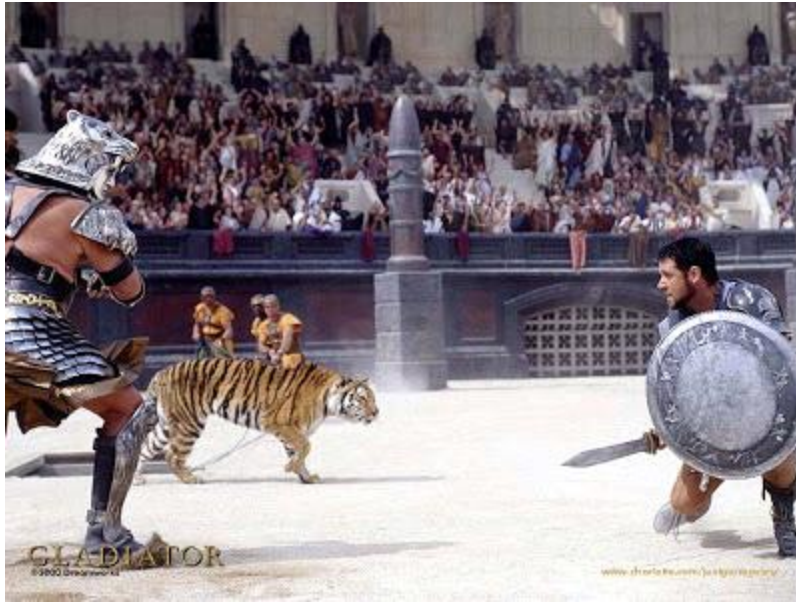
συμμετέχουν όλοι, άνδρες και γυναίκες, ελεύθεροι και δούλοι – ακόμα και παιδιά. Μόνο που, βέβαια, τα έβρισκε κανείς στις μεγάλες πόλεις.

Τα λουτρά, εκτός από την καθαριότητα του σώματος, τα χρησιμοποιούσαν όπως εμείς σήμερα την παραλία! Το πιο ευχάριστο μέρος της ημέρας φαίνεται ότι οι Ρωμαίοι το περνούσαν στα δημόσια κτήρια. Ο Κικέρων γραφεί ότι ο ήχος που σήμαινε το άνοιγμα των δημόσιων λουτρών ήταν πιο γλυκός από τον λόγο των φιλοσόφων στις σχολές...

Τα θεάματα

Την εποχή αυτή τα κυριότερα αγαπημένα θεάματα των Ρωμαίων ήταν οι μονομαχίες, οι θηριομαχίες και οι αρματοδρομίες. Τις περισσότερες φορές αυτά γίνονταν στο Κολοσσαίο, το οποίο μπορούσε να χωρέσει μέχρι και 45.000 θεατές

ΘΡΗΣΚΕΙΑ

Η αρχαϊκή ρωμαϊκή θρησκεία, όσον αφορά τουλάχιστον τους θεούς, βασίστηκε όχι σε γραπτές αφηγήσεις, αλλά μάλλον σε ένα σύμπλεγμα αλληλοσυσχετίσεων μεταξύ των θεών και των ανθρώπων. Αντίθετα με την ελληνική μυθολογία, οι θεοί δεν ήταν προσωποποιημένοι, αλλά ιερά πνεύματα που καλούνταν «numina». Οι Ρωμαίοι επίσης πίστευαν ότι κάθε άτομο, μέρος ή πράγμα είχε τη δική του ψυχή. Σημαντικό ρόλο έπαιζε επίσης η λατρεία των προγόνων. Κατά τη διάρκεια της δημοκρατικής περιόδου, η ρωμαϊκή λατρεία οργανώθηκε κάτω από ένα αυστηρό σύστημα ιερατικών αξιωμάτων, τα οποία παραλάμβαναν άνδρες καταγόμενοι από την τάξη των συγκλητικών. Η Κολλεγία των Ποντιφικών ήταν το ανώτερο ιεραρχικά όργανο και ο αρχιερέας του, «Pontifex Maximus», η κεφαλή της κρατικής λατρείας. Ανάμεσα στις αρμοδιότητες

ενός ιερέα (flamens) ήταν η φροντίδα των λατρευτικών εκδηλώσεων στο πρόσωπο των θεών, ενώ οι οιωνοσκόποι αναλάμβαναν την ερμηνεία των οιωνών. Ο «Rex Sacrorum» ανέλαβε τα θρησκευτικά καθήκοντα που κάποτε ασκούσαν οι βασιλείς. Με τη σειρά τους, οι «Εστιάδες Παρθένες» ήταν οι ιέρειες της Βέστα, θεάς της οικογενειακής εστίας. Πρωταρχικό τους καθήκον ήταν η συντήρηση της Ιερής Φωτιάς της Βέστα στο ναό της θεάς στη Ρωμαϊκή Αγορά. Τέλος, κατά την αυτοκρατορική περίοδο οι αυτοκράτορες απέκτησαν θεϊκή υπόσταση και η λατρεία στο πρόσωπό τους είχε μεγάλη σημασία. Καθώς αυξανόταν η επαφή με τον ελληνικό πολιτισμό, οι παλαιοί θεοί συσχετίστηκαν έντονα με τους ελληνικούς. Έτσι ο Γιούπιτερ θεωρήθηκε η ίδια θεότητα με το Δία, ο Μαρς το αντίστοιχο του Άρη και η Βένους ταυτίστηκε με την Αφροδίτη. Οι ρωμαϊκοί θεοί υιοθέτησαν επίσης τις ιδιότητες και τα χαρακτηριστικά των αντίστοιχων ελληνικών. Στα πλαίσια των κατακτήσεων οι Ρωμαίοι υιοθετούσαν μυθολογικά στοιχεία των λαών που αφομοίωναν και δεν ήταν σπάνιο ναοί αφιερωμένοι στις ρωμαϊκές θεότητες να συνυπάρχουν πλάι πλάι με αυτούς των ξένων θεών.

Το Πάνθεον στην Ρώμη.

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΖΩΗ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ένα τυπικό σπίτι

Ένα τυπικό σπίτι είχε τη δική του αυλή. Κάθε δωμάτιο είχε πόρτα και λίγα μικρά παράθυρα. Οι τοίχοι ήταν φτιαγμένοι από πλίνθους* πάνω σε πέτρινα θεμέλια. Οι πόρτες και τα παράθυρα ήταν από ξύλο. Τα πατώματα και η αυλή είχαν πέτρινες πλάκες και η σκεπή ήταν από κεραμίδια. Τα περισσότερα ήταν μονώροφα αλλά, άλλα ήταν διώροφα.

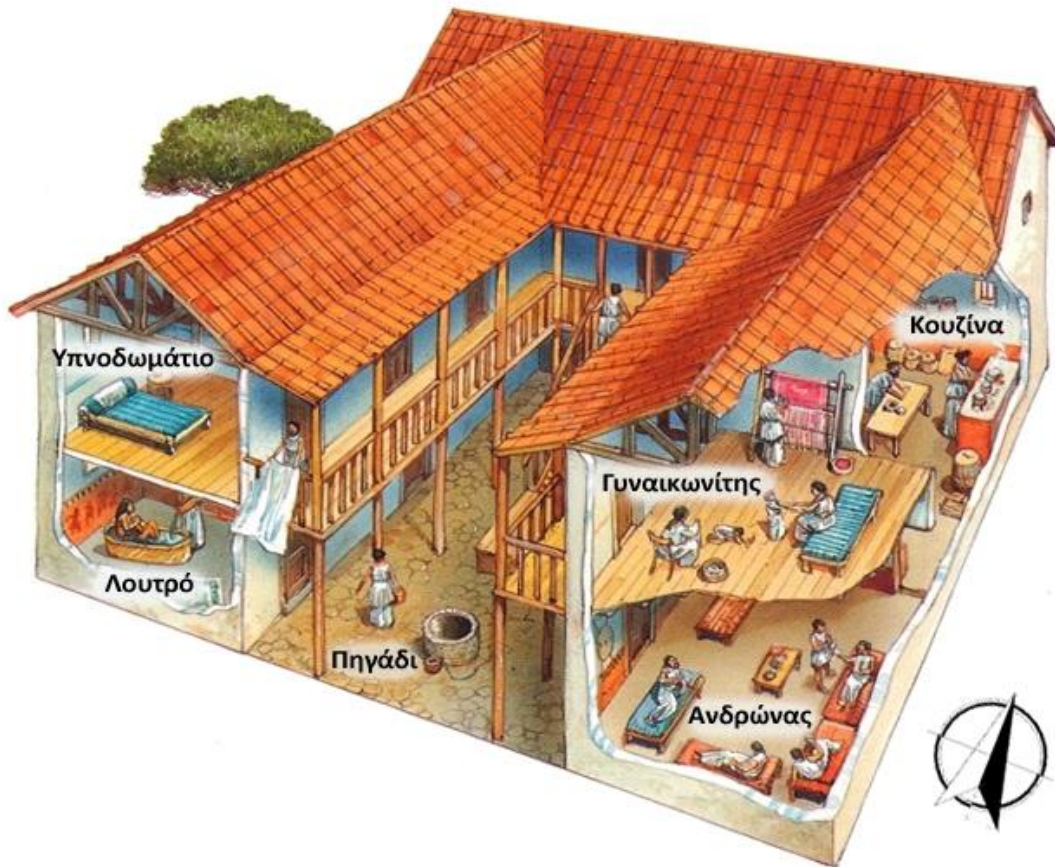
*μικρά τούβλα

Η ζωή στο σπίτι

Οι άντρες έτρωγαν και διασκεδάζαν στο κάτω πάτωμα σ' ένα δωμάτιο που ονομαζόταν «Άνδρο». Η κουζίνα και το λουτρό ήταν στο κάτω πάτωμα καθώς και ένας ειδικός χώρος αφιερωμένο στην Εστία, τη θεά προστάτιδα του σπιτιού. Σ' αυτό το χώρο συγκεντρωνόταν όλη η οικογένεια. Στον επάνω όροφο βρίσκονταν τα υπνοδωμάτια, τα διαμερίσματα των υπηρετών και ο «γυναικωνίτης», που ήταν ο χώρος των γυναικών.

Η κατοικία στην αρχαία Ελλάδα (κυρίως η λαϊκή)

Ήταν απλή χωρίς πολυτέλεια και οικοδομούνταν συνήθως με πρόχειρα υλικά. Υπήρχαν πάντως σημαντικές διαφορές ανάμεσα στις κατοικίες της μεσαίας και ανωτέρας τάξεως και στις λαϊκές. Στις λαϊκές υπήρχαν ξύλινα τραπέζια, καρέκλες και κρεβάτια. Συνήθως χρησιμοποιούσαν τα ξηρά δωμάτια για την αποθήκευση των καρπών, τα παγερά για το κρασί και τα φωτεινά όταν χρειαζόνταν φως.

ΘΡΗΣΚΕΙΑ

Οι δώδεκα Θεοί του Ολύμπου είναι οι κύριοι θεοί της Ελληνικής μυθολογίας που κατοικούσαν στην κορυφή του Ολύμπου. Οι Ολύμπιοι θεοί κέρδισαν την εξουσία νικώντας τους Τιτάνες στην Τιτανομαχία. Στην

πραγματικότητα οι αρχαίοι Έλληνες δεν είχαν κάποιο συγκεκριμένο δωδεκάθεο, αλλά υπήρχαν μεγάλοι και μικρότεροι θεοί και άλλοι που λατρεύονταν τοπικά π.χ. ο Δίας, ο Ποσειδώνας και ο Άδης ήταν οι μεγαλύτεροι θεοί, ενώ ο Διόνυσος ήταν μικρότερος θεός. Το δωδεκάθεο είναι έννοια που σχηματίστηκε από δυτικούς λόγιους τον 16ο-17ο αιώνα και έχει εμφανιστεί με διάφορες συνθέσεις ανάμεσα σε 14 θεούς.

Οι θεότητες που, κατά παράδοση, αποτελούσαν το δωδεκάθεο είναι:

1) Ζεύς ή Δίας

2) Ήρα

3) Ποσειδώνας

4) Δήμητρα

5) Εστία

6) Αφροδίτη

7) Απόλλων

8) Άρης

9) Αρτεμής

10) Αθηνά

11) Ήφαιστος

12) Ερμής

Τα συμπόσια

Στην αρχαία Ελλάδα το συμπόσιο (συν+πίνειν) ήταν μια διαδεδομένη συνήθεια. Μια συγκέντρωση φίλων, ή ένα πάρτυ όπως θα λέγαμε σήμερα. Σε ορισμένα από αυτά, οι συμμετέχοντες συνεισέφεραν ή οικονομικά, ή με τρόφιμα, τα οποία και λέγονταν "συμβολές". Ο Όμηρος τα αποκαλεί "εράνους", ενώ γνωστές είναι οι αρχαίες σχετικές φράσεις "δειπνείν από συμβολών", ή "δείπνον από σπυρίδος". Το συμπόσιον (λέξη που σημαίνει «συνάθροιση ανθρώπων που πίνουν») αποτελούσε έναν από τους πιο αγαπημένους τρόπους διασκέδασης των Ελλήνων. Περιελάμβανε δύο στάδια: το πρώτο μέρος ήταν αφιερωμένο στο φαγητό, που σε γενικές γραμμές ήταν λιτό, ενώ το δεύτερο στην κατανάλωση ποτού. Στην πραγματικότητα, οι αρχαίοι έπιναν κρασί και μαζί με το γεύμα, ενώ τα διάφορα ποτά συνοδεύονταν από μεζέδες (τραγήματα): κάστανα, κουκιά, ψημένοι κόκκοι σίτου ή ακόμη γλυκίσματα από μέλι, που είχαν ως στόχο την απορρόφηση του οινοπνεύματος ώστε να επιμηκυνθεί ο χρόνος της συνάθροισης. Το δεύτερο μέρος ξεκινούσε με σπονδή, τις περισσότερες φορές προς τιμή του Διονύσου. Κατόπιν οι παριστάμενοι συζητούσαν ή έπαιζαν διάφορα επιτραπέζια παιχνίδια, όπως ο κότταβος. Συνεπώς τα άτομα έμεναν ξαπλωμένα σε ανάκλιτρα (κλίναι), ενώ χαμηλά τραπέζια φιλοξενούσαν τα φαγώσιμα και τα παιχνίδια. Χορεύτριες, ακροβάτες και μουσικοί συμπλήρωναν την ψυχαγωγία των παρευρισκομένων. Ένας «βασιλιάς του συμποσίου» ο οποίος εκλεγόταν στην τύχη αναλάμβανε να υποδεικνύει στους δούλους την αναλογία κρασιού και νερού κατά την προετοιμασία των ποτών. Εντελώς απαγορευμένο στις γυναίκες, με εξαίρεση τις χορεύτριες και τις εταίρες, το συμπόσιο ήταν ένα σημαντικότερο μέσο κοινωνικοποίησης στην Αρχαία Ελλάδα. Μπορούσε να διοργανωθεί από έναν ιδιώτη για τους φίλους ή για τα μέλη της οικογένειάς του, όπως ακριβώς συμβαίνει και σήμερα με τις προσκλήσεις σε δείπνο. Μπορούσε επίσης να αφορά τη μάζωξη μελών μιας θρησκευτικής ομάδας ή μιας εταιρείας (ενός είδος κλειστού κλαμπ για αριστοκράτες). Τα πολυτελή συμπόσια προφανώς προορίζονταν για τους πλούσιους, ωστόσο στα περισσότερα σπιτικά θρησκευτικές ή οικογενειακές γιορτές αποτελούσαν αφορμή για δείπνο, έστω και μετριοπαθέστερο.

Οι μαθητές που εργάστηκαν:

Ζαχόπουλος Παναγιώτης

Κεχαγιάς Γιάννης

Σόφτας Βαγγέλης

Τεπερίδης Πρόδρομος